

Van: Fons Dingelstad
Aan: Standaardisatieraad
Betreft: Bespreeknota m.b.t. positionering Edustandaard in Groiefonds governance
Datum: 21 oktober 2022

Inleiding

Binnen het onderwijsdomein worden in een aantal trajecten waaronder die van het Groiefonds afsprakenstelsels ontwikkeld. Het is van belang om hiervoor te bepalen hoe Edustandaard gepositioneerd wordt ten opzichte van afsprakenstelsels, te beginnen met die van het Groiefonds. Hierbij moet rekening worden gehouden met de volgende trajecten:

- Veilig Digitaal Funderend Onderwijs
- Veilig Digitaal mbo en ho
- Digitaliseringsimpuls mbo en ho
- Digitaal Onderwijs Goed Geregeld!
- Traject Leven Lang Ontwikkelen
- Nationaal Onderwijslab AI (NOLAI)

Elk afsprakenstelsel heeft een specifieke invalshoek en scope. Binnen een afsprakenstelsel kunnen ook architectuurkaders worden ontwikkeld, opgenomen of verwijzen naar bestaande kaders. De Groiefondstrajecten zijn gericht op sectoren HO/MBO, PO/VO en de leermiddelenketen.

Binnen elk traject worden programma's gestart, voor digitaal Onderwijs Goed Geregeld is dit het programma Edu-V. De Groiefondscommissie vindt het essentieel dat de samenhang tussen de trajecten en programma's wordt geborgd. Dit vergt aanpassing van de bestuurlijke besluitvormingsprocessen en de voorbereidingsprocessen hiervoor voor sectoroverstijgende harmonisatie van standaarden en afspraken.

Edustandaard is verantwoordelijk voor het opstellen en beheren van sectoroverstijgende architectuurkaders en standaarden. De Edustandaard kaders kunnen het fundament vormen waarop de Groiefondstrajecten verder bouwen en vanuit de groiefondsprojecten kunnen nieuwe ontwikkelde standaarden, kaders etc. worden ingediend om de bestaande kaders aan te vullen. Dit vereist afspraken over rolverdeling, werkwijze en proces. In deze nota wordt hiervoor een voorstel gedaan. Het meest urgent is het om afspraken te maken met het programma Edu-V. De gemaakte afspraken moeten later ook gebruikt kunnen worden bij de samenwerking met andere NGF programma's en voor Veilig Onderwijs.

Gevraagde besluitvorming

De Standaardisatieraad wordt gevraagd om:

- Een advies op te stellen waarin wordt aangegeven hoe Edustandaard gepositioneerd kan worden in de governance van de groiefondstrajecten.
- In te stemmen met de voorgestelde rolverdeling, werkwijze en proces
- Te zorgen dat beschikbare capaciteit voldoende is om de voorgestelde rol te vervullen.

Deze nota kan het opstellen van dit advies ondersteunen. De nota bevat:

- Een voorstel voor de rolverdeling, werkwijze en proces.
- Een voorstel voor gebruik van agile werkwijze. Met als eerste stap het oplossen van een door Edu-V gesignaleerd bestuurlijk knelpunt.

Rolverdeling

Edustandaard is verantwoordelijk voor sectoroverstijgende architectuurkaders en standaarden in het onderwijsdomein en heeft de volgende taken:

- Opstellen sector overstijgende kaders
- Beheren sector overstijgende kaders
- Uitvoeren ROSA scans
- Advisering over architectuurkaders en standaarden.
- Verwerken van nieuwe (NL/EU)wettelijke standaarden in de sector overstijgende kaders (bijvoorbeeld eIDAS Verordening, Wet op Pseudonimisering, Beveiligingsstandaarden, Toegankelijkheid)

De Groeifonds trajecten hebben als doel afsprakenstelsels te ontwikkelen inclusief de governance binnen hun eigen toepassingsgebied. In een afsprakenstelsel, zoals bijvoorbeeld Edu-V, worden de volgende taken uitgevoerd,

- Bepalen welke Edustandaard kaders van toepassing zijn en die opnemen in de certificering versies.
- Signaleren van issues waarvoor bestaande Edustandaard kaders geen oplossing bieden. En ontwikkelen van kandidaat-standaarden en die inbrengen in de advies- en besluitvormingsprocessen van Edustandaard voor harmonisatie met het hoger onderwijs.
- Bepalen van de impact van Edustandaard kaders en kandidaat-standaarden.
- Uitwerken sector- en ketenspecifieke kaders, aansluitend op de sectoroverstijgende Edustandaard kaders. Hierbij zorgt het Groeifondstraject voor de aansluiting bij de kaders van de sectorarchitectuur.
- Implementeren van sector-overstijgende kaders.
- (Organiseren) van toezicht op kaders.

Samenwerking van Edustandaard met de groeifondstrajecten kan helpen bij:

- Verplicht volgen van kaders.
- Harmonisatie door prioriteitstelling en bestuurlijk commitment.

Afspraken over adviesfunctie Edustandaard

Uitbreiding van de adviesfunctie is nodig om de gewenste ondersteuning te bieden.

Groeifondsprogramma's kunnen Edustandaard advies vragen over:

- Toelichting van gebruik aanpak en bestaande kaders
- Aanpassing van kaders om bestuurlijke knelpunten op te lossen
Bijvoorbeeld in situaties waar sectorspecifieke kaders onvoldoende op elkaar aansluiten. Bij deze advisering zullen belangen tegen elkaar moeten worden afgewogen en zal vaak gekozen moeten worden tussen alternatieve oplossingsrichtingen. Hiervoor moet Edustandaard scenario's beschrijven die een beeld geven van de voor- en nadelen van oplossingsrichtingen, met hun consequenties. Wanneer sectoroverstijgende harmonisatie nodig is heeft dit ook consequenties voor de betreffende sectorarchitecturen. Vaak zal dit advies worden uitgebracht door een van de thema werkgroepen waar alle sectoren bij betrokken zijn. Dit stelt wel als eis dat de betreffende sectorvertegenwoordiger voldoende tijd kan steken om mee te werken aan het advies.
- Meedenken over de ontwikkelrichting. Voorgesteld wordt om Edustandaard mee te laten kijken met concepten. Zodat het programma tijdig kan bijsturen als dit nodig is. En Edustandaard ook zo snel mogelijk kan werken aan aanpassing of concretisering van kaders als dit nodig is. Dit komt neer op een globale ROSA scan. Hiermee wordt bijgedragen aan co-creatie.

Afspraken over ROSA scan

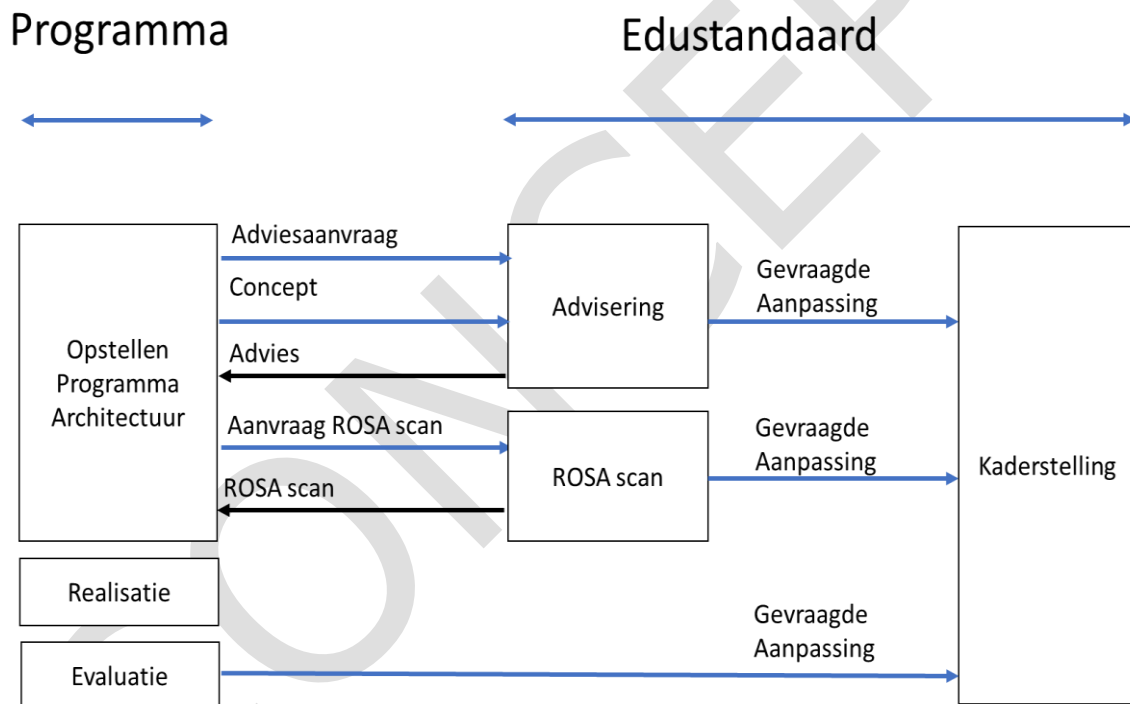
De volgende afspraken worden met de groeifondsprogramma's gemaakt:

- NGF programma's conformeren zich aan de ROSA aanpak en kaders.
- NGF programma's conformeren zich aan kaders van relevante sectorarchitectuur.
- De NGF programma's laten een ROSA scan uitvoeren op de definitieve programma architectuur.
- Edustandaard toetst of ROSA aanpak en kaders worden gevolgd. En vraagt de betreffende sectorarchitectuur om te verifiëren of de sectorkaders zijn gevolgd.
- De Architectuurraad brengt op basis van de ROSA scan advies uit.
Een positief advies van de Architectuurraad is een randvoorwaarde voor het starten van de realisatiefase.

Voorgesteld proces

Onderstaand plaatje schetst het voorgestelde proces. Uitvoering van dit proces stelt eisen aan de capaciteit van Edustandaard:

- Er zullen meer adviezen en ROSA scans moeten worden uitgevoerd.
- Bestaande kaders zullen aangepast en geconcretiseerd moeten worden, om knelpunten op te lossen die worden ervaren door de Groeifondsprogramma's.
- Bestaande processen zullen versneld moeten worden om snel genoeg in te kunnen spelen op de vraag van de groeifondsprogramma's.

Agile werkwijze

Voorgesteld wordt om een agile werkwijze te hanteren waarbij gewerkt wordt met een concrete casus. Edu V geeft de hoogste prioriteit aan harmonisatie van afspraken over gebruikte identifiers achter de voordeur van de school en tussen instellingen. In PO en VO wordt gewerkt met ECK iD. De MBO sector heeft nog geen besluit genomen en kijkt ook naar edu ID. Daarnaast is door EDU K gevraagd om een advies ten aanzien van een afsprakenstelsel voor het uitwisselen van persoonsgegevens dat in plaats komt van het attributenbeleid. Deze 2 adviezen zijn complementair. Beantwoording van deze vraag kan worden belegd bij de werkgroep Toegang. Dit vraagt om versnelling van het proces en stelt eisen aan de beschikbaarheid van werkgroep leden. Deze casus kan gebruikt worden om de voorgestelde rolverdeling, werkwijze en proces te toetsen. Met deze ervaring kan het proces bijgesteld en uitgewerkt worden. Zodat een standaard proces ontstaat dat door alle werkgroepen gebruikt kan worden en waarmee ook andere trajecten ondersteund kunnen worden.